

Yttrande över remiss - Betänkandet Särskilda persontransporter, moderniserad lagstiftning för ökad samordning, SOU 2018:58, dnr N2018/03947/MRT

Statens offentliga utredningar har lämnat ett betänkande av utredningen om samordningen av särskilda persontransporter, vilken Landstinget Sörmland, tillsammans med den regionala kollektivtrafikmyndigheten, Kommunalförbundet Sörmlands kollektivtrafikmyndighet, har beretts tillfälle att lämna synpunkter på (benämns härmed samlat som Landstinget Sörmland).

Sammanfattning

Landstinget Sörmland ställer sig bakom utredningens förslag och vill särskilt belysa att olika län har kommit olika långt i stora delar av det som utredningen föreslår. Det är därför av vikt att en kommande lag inte förhindrar den utveckling som har skett i vissa län, eller i onödan fördyrar eller försämrar den samordning som ska åstadkommas samt inte heller minskar möjligheterna för medborgarna att nyttja väl fungerande tjänster.

Landstinget Sörmlands ståndpunkt

Utredningens uppdrag har varit att identifiera hinder för kommunala och regionala myndigheter att åstadkomma en effektiv samordning av organiserandet och utförandet av sådana transporter, samt föreslå ändrade eller nya regler för att undanröja sådana hinder. Dessa förändringar ska möjliggöra en effektiv samordning av särskilda persontransporter och skapa hållbarhet när det gäller såväl kostnader som kvalitet.

Hjälpmedel

Landstinget Sörmland stödjer utredningens förslag att i högre grad tillåta hjälpmedel under transporter. Detta rimmar väl med Landstinget Sörmlands vision om ”det öppna landstinget” och allas rätt till kollektivtrafik. I Sörmland hanteras redan hjälpmedel på ett bra sätt genom det planeringsverktyg som används, vilket optimerar möjligheterna för samordning av resor där hjälpmedel förekommer. Det är dock viktigt att hjälpmedel inte blir en så stor del av resan att det påverkar samordningen på ett så påtagligt sätt att kapaciteten minskar. Landstinget Sörmland vill att utredningen beaktar att alltför stor frihet vad gäller att ta med hjälpmedel på resan skulle kunna innebära minskad samordning och att andra fordon måste upphandlas i framtiden. Detta skulle troligen vara kostnadsdrivande.

Förändringar i skolskjuts

Vad det gäller skolskjuts stödjer Landstinget Sörmland det förslag som utredningen lagt fram om att möjliggöra ett överlåtande av rätten att besluta om skolskjuts från kommunerna till den regionala kollektivtrafikmyndigheten då detta kan innebära samordningsvinster gällande administration av tillståndsgivande. Landstinget Sörmland anser att detta sänker tröskeln för kommunerna att kunna överlåta visst ansvar för kommunens särskilda kollektivtrafik till den regionala kollektivtrafikmyndigheten.

GDPR

Landstinget Sörmland ställer sig bakom utredningens förslag gällande möjligheten att behandla känslig personuppgifter i samband med anordnandet av så kallade sjukreselinjer utan krav på samtycke från varje registrerad resenär. Detta är idag ett bekymmer, särskilt i de fall när samordningen ligger utanför landstingets/regionens organisation. Att inhämta samtycke från denna typ av resenärsgrupp är ofta förenat med svårigheter, särskilt då många sjukresenärer är äldre eller då resenärer inte kan beställa sin resa på egen hand.

Systematiskt kvalitetsarbete

Landstinget Sörmland anser vidare att utredningens förslag om bestämmelser att det ska bedrivas ett systematiskt kvalitetsarbete i alla de verksamheter som erbjuder särskilda persontransporter är bra avgörande för att ha en hög målpuppfyllelse, men riskerar att driva kostnader för huvudmännen. I Sörmlands fall bedrivs redan ett ambitiöst kvalitetsarbete och det kan finnas en god idé att detta samordnas på nationell nivå men Landstinget Sörmland ställer sig tveksamma till en lagstiftning som riskerar att öka kostnaden för huvudmännen endast till följd av att en reglering föreskriver kvalitetsarbete som är organiserat på annat sätt.

Landstinget Sörmland anser att utredningen behöver förtydliga vad ett, enligt utredningen, systematiska kvalitetsarbetet innebär och i vilken omfattning uppföljning ska göras. Landstinget Sörmland ser en möjlighet i att lagstiftaren inrättar ett nationellt råd som tillsammans med huvudmännen tar fram gemensamma riktlinjer för systematiskt kvalitetsarbete och att befintliga och bedömt likvärdiga arbetssätt därigenom legitimeras.

Krav på samordning

Landstinget Sörmland ställer sig bakom utredningens förslag om krav på samordning. Sådan samordning anser Landstinget Sörmland, som mest motsvara sådan omvägstid som ordinarie resor med den allmänna kollektivtrafiken innebär i genomsnitt. Det är viktigt att kraven på samordning formuleras så att huvudmännen har frihet att utforma tjänsten på ett sådant sätt att det väl passar verksamheten och det system som används för att planera densamma. Landstinget Sörmland ställer sig bakom att ändrade regler gällande krav på samordning inte heller får leda till en försämrad livskvalité för medborgarna eller i onödan ökar kostnaderna för huvudmannen.

Landstinget Sörmland ser även positivt på att förändra förhållningssättet mellan allmän och särskild kollektivtrafik. Idag är en av förutsättningarna för att få, till exempel, färdtjänst att man inte ska kunna nyttja den allmänna kollektivtrafiken. Ett förändrat förhållningssätt skulle kunna leda till en snabbare utveckling av allmän kollektivtrafik som även är lämplig för att köra vissa resenärer inom den särskilda kollektivtrafiken.

Uppgifter om personliga förhållanden

I den föreslagna lagen om särskilda persontransporter införs det bestämmelser som möjliggör att uppgifter om personliga förhållanden får lämnas över till beställningscentral eller trafikutövar, i syfte att kunna anordna eller samordna särskilda persontransporter samt att tystnadsplikt råder för personer i dessa verksamheter.

Behov av kompletterande nationell statistik

Nationell statistik inom särskilda persontransporter finns tillgänglig i varierande grad. Möjligheten att på nationell nivå följa utvecklingen inom området är därför begränsad. Bristen på tillgång till nationell statistik är bekymmersam utifrån ett kvalitets- och uppföljningsperspektiv.

Att förbättra det statistiska underlaget kan skapa bättre förutsättningar för huvudmännen att analysera sin verksamhet, lära av varandra, förbättra kvaliteten och effektivisera verksamheten.

Forum för samråd

Landstinget Sörmland ställer sig bakom utredningens förslag om att det i varje län ska finnas ett forum för samråd mellan företrädare för huvudmännen, anordnare, trafikutförare, berörda myndigheter och resenärer. Forumet ska regelbundet bistå huvudmännen i och medverka till

huvudmännens kvalitetsarbete. Den regionala kollektivtrafikmyndigheten i länet ska vara sammankallande.